

Luottotietolaista

Vuokravelkojen ratkaisemiseen liittyviä lakimuutoksia Suomen Asiakastieto

Suomen Asiakastieto Oy
Juuso Jokela
22.3.2023

Building trust in the everyday.

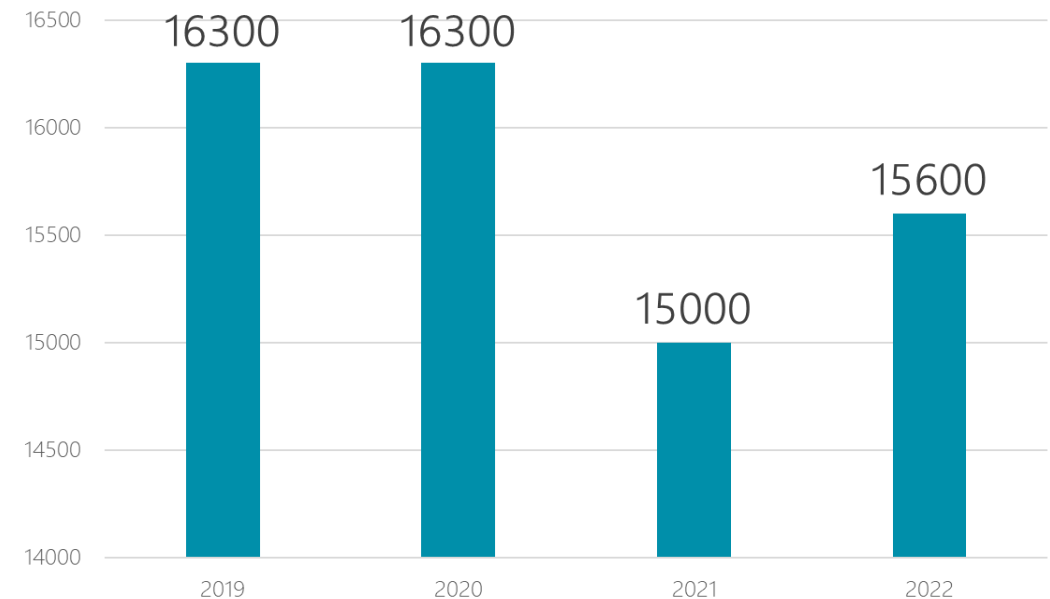

Päähuomioita maksuhäiriöistä

- 1.1.2023 maksuhäiriöisiä henkilöitä oli kaikkiaan 366 600.
- Viime vuonna kuluttajille rekisteröitiin noin 15 600 maksuhäiriömerkintää, joissa syynä oli maksamaton vuokra. Määrä on lisääntynyt vuodessa noin 1.2 %
- Jos henkilöllä on maksuhäiriöitä, kannattaa kiinnittää huomiota maksuhäiriön tyyppiin ja ikään. Onko aikaisempi maksuhäiriö esimerkiksi maksamattomasta vuokrasta tai onko merkintä tuore.
- Maksuhäiriöinen henkilö voi olla luotettava ja tunnollinen vuokranmaksaja.
- Maksettu maksuhäiriö poistuu rekisteristä nykyään 30 päivän kuluttua, kun maksusta on ilmoitettu Asiakastietoon.

Asiakastieto: Maksamattomasta vuokrasta aiheutuneet maksuhäiriöt

Luottotietojen tarkastaminen vuokrasopimusta tehdessä

- Vuokranantajan kannattaa tarkastaa vuokrasopimuksen toisen osapuolen/osapuolten luottotiedot ennen sopimuksen allekirjoittamista.
- Luottotietojen tarkastamisesta tulee kertoa ennakkoon kyselyn kohteelle esimerkiksi asuntoilmoituksessa.
- Luottotiedot voi tarkastaa esimerkiksi Asiakastiedon sopimusasiakkaiden palvelusta tai Omatieto.fi-verkkopalvelusta, josta löytyy vuokranantajille tarkoitettu Vuokranantajan raportti.

Maksuhäiriömerkintä poistuu, kun tieto velan maksusta on rekisteröity

1. Tarkasta luottotietosi: osoitteessa www.omatieto.fi/omientietojentarkastus
2. Jos sinulla on maksuhäiriömerkintöjä, katso onko merkinnän yhteydessä Saatava suoritettu –tieto (eli maksutieto eli ns. ref-merkintä). Jos ref-merkintä puuttuu, ole yhteydessä raportilla näkyvään maksuhäiriömerkinnän velkojaan. Maksa maksuhäiriön aiheuttanut saatava velkojalta saamiesi ohjeiden mukaisesti.
3. Pyydä velkojaa toimittamaan maksutieto Asiakastiedolle.

Maksutiedon lisääminen maksuhäiriömerkintään

- 1 Selvitä tilanne: Tarkasta luottotiedot
- 2 Velan maksaminen
- 3 Maksutiedon toimittaminen
- 4 Odota maksutiedon kirjautumista

Muutama yleinen huomio lakiin 2022 tehdyistä muutoksista

- EU yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämät muutokset luottotietolakiin
- Poistetaan asetuksen kanssa päällekkäinen sääntely (esim. suostumuksen antamista koskevat kohdat)
- Sana "rekisteröity" korvataan sanoilla "luonnollinen henkilö" ja "yritys"
- "Kansallinen sääntely"
- Kansanedustajien aloitteet ja hallitusohjelman kirjaus maksuhäiriöiden tallennusaikojen lyhentämiseksi, jos merkinnän taustalla oleva merkintä on maksettu.
- Liiketoimintakieltoa koskevan sääntelyn tarkentaminen
- Muut tarkennukset ja selvennykset

1 § Lain soveltamisala

- Soveltamisaltaan yleinen luottotietojen käyttöä koskeva laki
- Sovelletaan tuottamiseen, tallettamiseen, luovuttamiseen, käyttöön ja muuhun käsittelyyn
- Sekä luonnollista henkilöä (myös yrityshenkilöä) että yrityksiä koskeva laki
- Luonnollista henkilöä koskien sovelletaan myös EU tietosuoja-asetusta

2 § Lain tarkoitus

- Varmistaa luotettavien luottotietojen saatavuus, turvata yksityisyyden suoja, oikeus tulla arvioiduksi oikeiden tietojen perusteella, edistää hyvää luottotietotapaa

3 § Määritelmät (LTL)

- Luottotieto -> koskee luonnollisen henkilön tai yrityksen maksukykyä (ei vain luottotietorekisteristä saatu)
- *henkilöluottotiedoilla* luonnollista henkilöä koskevia luottotietoja ja niiden yhteydessä käsiteltäviä henkilön yksilöinti- ja toimintakelpoisuustietoja
- Luottotietotoiminnan harjoittaminen = tietojen keräämistä, tuottamista, tallettamista, luovuttamista ja muuta käsittelyä luottotietona käytettäväksi
- Luottotietorekisteri = rekisteri, johon luottotietotoiminnan harjoittaja tallettaa luottotietoja edelleen luovuttamista varten

Talletettavat henkilöluottotiedot ja niiden käsittely

12 § Yksilöinti ja toimintakelpoisuustiedot

- Välttämättömät yksilöintitiedot: Henkilötunnus, nimi, osoite yms.
- Yrityskytkentätiedot
- Toimintakelpoisuus
- Oma luottokielto (vain uhka väärinkäytöksestä?, AT laajentanut)
- Uusi 2022: Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja talletettaessa tai muutoin käsiteltäessä luottotietotoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että tieto käsittelystä kirjautuu tietojärjestelmään - (esim. tieto luovutuksesta).

13 § Maksuhäiriöt ja niitä täydentävät tiedot

- Konkurssitiedot
- Velkajärjestelytiedot
- Viranomaisen toteama maksuhäiriö (esim. YVK)
- ulosottotietoina tiedot *asiakohtaisesti eriteltyinä* sellaisesta ulosottoasiasta, jossa on annettu estetodistus (UMV, UMS) tai tieto ulosottokaaren 1 luvun 32 §:n 1 momentissa tarkoitetusta pitkäkestoisesta ulosotosta
- Velkojan ilmoittama kulutusluottohäiriö
- Velallisen tunnustama maksuhäiriö, vapaaehtoinen velkajärjestely

- Suorituksen maksamistieto (ns. ref.)-> kun ilmoitettu laissa mainitun velvoitteen nojalla tai kun velallinen on pyytänyt tällaisen merkinnän tekemistä ja esittänyt luotettavan selvityksen maksun suorittamisesta taikka kun luottotietotoiminnan harjoittajalla muutoin on maksusta tieto
- Luottokelpoisuuden arviointitietona luokitus tai tunnusluku

Rekisteröidyn pyynnöstä tieto:

- että merkintä perustuu takausvastuu
- konkurssin pääasiallinen syy
- muu maksuhäiriöön johtanut tekijä (vaikkapa korona...), alkuperäisen häiriön aika
- Että kahdessa merkinnässä on kysymys samasta saatavasta, jos tieto on yleisesti saatavilla tai rekisteröity esittää pyynnön ja selvityksen
- Uutta 2022 (aikaisemmin 29 §:ssä): Luonnolliselle henkilölle, jota koskeva 1 momentissa tarkoitettu tieto on ensimmäistä kertaa merkitty luottotietorekisteriin, on annettava tieto saatavan suorittamisen vaikutuksesta tiedon säilytysaikaan -> ensirekisteröimiskirjeessä.

15 § Alaikäiset

- Vain ulosoton tiedot (15-17 vuotta)

16 § Luottokelpoisuusarvioinnissa käytettävät tiedot

- Rekisteriin talletettavan tai sen avulla saatavan luottokelpoisuusluokan muodostamisessa saa käyttää vain rekisterin tietoja 12 § 1 ja 2 kohta, 13 § (yrityksen vastuuhenkilö -> myös yrityksen tietoja saa käyttää)

- Uutta 2022: Jos luonnollisen henkilön luottokelpoisuusluokan muodostaminen perustuu pelkästään automaattiseen tietojenkäsittelyyn, hänellä on oikeus esittää kantansa luottokelpoisuusluokasta ja vaatia luottokelpoisuusluokan uudelleen arviointia luottotietotoiminnan harjoittajan toimesta.
- Mutta: me emme edelleenkään edes tällaisessa uudelleen arvioinnissa saa käyttää ulkopuolista tietoa (rahaa pankkitilillä...) -> arvioita ei voi muuttaa!
- Huom. Luotonantaja itse tai tuotonantajan toimeksiannosta päätöksentekopalveluja tarjoava (myös AT) voi käyttää myös muita tietoja (esim. VRK)

17 § Yksilöintitietojen ja toimintakelpoisuutta koskevien tietojen säilyttämisajat

- Yksilöintitiedot poistettava kun muut tiedot (maksuhäiriöt) poistuvat
- YrityskytKentätieto vuoden kuluttua eroamisesta ko. asemasta
- Toimintakelpoisuustiedot kun poistettu holhousasiain rekisteristä
- Luottokielto kun rekisteröity pyytää
- YrityskytKentätiedon saa pitää rekisterissä, jos yrityksellä on maksuhäiriö eroamishetkellä tai sille tulee mh 1 vuoden kuluessa -> kytKentä poistuu kun mh poistuu

18 § Maksuhäiriömerkintöjen ja luokitustietojen säilyttämisaajat

- Konkurssitiedot poistettava viiden vuoden kuluttua konkurssin alkamisesta (konkurssiin asettamisesta)
- Kun konkurssi hylätty, jätetty tutkimatta tai jäänyt sillensä poistettava kuukausi tietojen poistamisesta konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä (eli 3 + 1 kk)
- Kun konkurssi määrätty raukeamaan, poisto 3 vuoden kuluttua
- Velkajärjestely- ja kuulutustiedot poistettava 1 kuukauden kuluessa siitä kun poistetaan viranomaisen rekisteristä (kun velkajärjestely päättynyt). Huom. Tieto velallisen hakemuksesta rauenneesta velkajärjestelystä poistettava 1 kk, vaikka jää viranomaisen rekisteriin (muutos 1.4.2010)

- Ulosottotieto heti, kun ulosottomies on tehnyt peruuttamisilmoituksen, joka koskee pitkäkestoista tai aiheetonta ulosottoa
- muu ulosottotieto heti, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon siitä, että ulosottoperuste on kumottu, saatavaa koskevan ulosottoperusteen määräaika on kulunut umpeen, ulosotto päättyy sen vuoksi, että velka on vanhentunut lopullisesti velan vanhentumisesta annetun lain nojalla tai tuomio, jolla ulosottoperusteen määräaika on jatkettu, on kumottu.
- Huom. Nämä eivät koske julkisoikeudellisia saatavia (esim. verot)
- **Uutta 2022:** Jos luottotietotoiminnan harjoittajalle on tullut tieto sen saatavan suorittamisesta, jonka laiminlyönnistä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu velkojan ilmoitukseen perustuva merkintä tai 6 kohdassa tarkoitettu merkintä on syntynyt, maksuhäiriötieto poistetaan yhden kuukauden kuluessa saatavan suorittamista koskevan tiedon vastaanottamisesta. Voimaan 1.12.2022.

- Velkojan ilmoittama ja velallisen tunnustama maksuhäiriö (vapaaehtoinen velkajärjestely) poistettava 2 vuoden kuluessa siitä kun talletettu
- Viranomaisten toteamat poistettava viimeistään 3 vuoden kuluttua siitä kun talletettu ellei poistettava aikaisemmin em. kohtien perusteella
- tämä on yleisimpien (UMV, UMS, YVK) merkintöjen pääsääntö
- Jatkossa tämä on kiinteä koska ns. pidennyssääntö poistuu

19 § Henkilöluottotietojen luovuttamisen ja käyttämisen yleiset edellytykset

- Edellä 12 §:n 1 momentissa ja 13 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa käytettäväksi vain luoton myöntämistä ja luoton valvontaa varten
- Huoneenvuokra

- Luonnollisella henkilöllä on oikeus saada tieto siitä, kenelle häntä koskeva 12 §:n 1 momentissa, 13 tai 23 §:ssä tarkoitettu tieto on viimeisen vuoden aikana luovutettu
 - ulotettu koskemaan myös tietoa liiketoimintakiellosta.
- Huom. Ei siis koske yrityskytöntietoa
- Sen, joka hankkii luottotietorekisteristä henkilöluottotietoja käytettäväksi luottoa myönnettäessä tai 2 momentin 4–6 kohdassa säädettyyn tarkoitukseen (**myös huoneenvuokra!**), on huolehdittava siitä, että luonnollinen henkilö voi saada ennakolta tiedon henkilöluottotietojensa käytöstä ja siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot hankitaan. (siirretty kumotusta 29 §:stä).
- Luottotietorekisteristä henkilöluottotietoja hankkineen, joka hylkää **luotto**hakemuksen 12 §:n 1 momentissa tai 13 §:ssä tarkoitettujen tietojen perusteella, on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava luonnolliselle henkilölle tällaisesta luottotiedon käytöstä ja siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot ovat peräisin. (siirretty kumotusta 29 §:stä)

Vielä kysymyksiä?

Kiitos!

juuso.jokela@asiakastieto.fi

Building trust in the everyday.

